

La responsabilitat per danys nuclears

En el transcurs de les darreres Jornades Iberoamericanes de Dret Aeronàutic i de l'Espai celebrades el 1987 a Barcelona i el 1989 a Madrid, he tingut ocasió de profunditzar en l'evolució aeronàutica vers les premisses des de temps acceptades per l'astronàutica: els danys ocasionats per astronaus, i aviat per aeronaus a Europa com ja en els Estats Units, han de ser rescabats als damnificats de forma total i absoluta, amb assumpció plena per part dels causants de l'anomenada responsabilitat objectiva.

Aquest tipus de responsabilitat exigeix la seguretat plena que, en cas d'accident, garanteix que tant les persones com els béns seran restituïts totalment, atenent que tot quedi altra vegada en les mateixes condicions existents abans de l'accident. Naturalment, en cas de la pèrdua de vides animals, uns poden ser substituïts per uns altres, però en el cas de les persones això no és possible i d'aquí que, en aquest punt, només pot suplir-se la pèrdua per mitjà de compensació econòmica, si bé aquesta no pot ser objecte de cap limitació i s'ha de considerar la utilitat directa de la persona perduda en tots els seus àmbits de dedicació, personal, familiar, social i d'expectativa.

No se'ns escapa que tot intent de restitució i de rescabament presenta dificultats. Per exemple, la pèrdua d'extremitats en la persona no permet retornar-les, i d'aquí que, en vulgui o no, sempre s'ha d'anar, en aquests casos, a l'avaluació, però mai a una avaluació mesquina, rebutjada de ple pel caràcter i motius de la responsabilitat objectiva. I d'aquí deriva on anàvem a parar en aquesta reflexió.

Considerant el que va passar al nostre món, des dels desastres nuclears de l'atol·ló de Bikini fins Txernòbil, pas-

sant per Hiroshima i Nagasaki i sense oblidar el gran nombre de treballadors-esclaus que han estat retornats als seus orígens tercermundistes després de ser cruelment afectats per la radioactivitat, amb motiu de l'accident de Vandellòs vaig tractar de motivar les autoritats més directament implicades i les dels nostres estaments superiors, als efectes de supeditar tot intent de tornar a la productivitat energètico-nuclear a l'assumpció plena de responsabilitat objectiva per tots els danys que es poguessin produir per causa d'un accident nuclear. Doncs bé, encara que tot-hom declara bona voluntat a resoldre el problema, el silenci al respecte és pregon i ningú no garanteix res, i així pot assegurar-se que en cas de sinistre, les víctimes aniran de reclamació en reclamació, d'una manifestació a una altra i d'un a un altre tribunal, com en tants altres casos vistos en el nostre país, fins que es morin o es cansin, al cap i a la fi per a comptar amb sentències piadoses que tampoc es podran executar: perquè s'haurà promogut la insolvència dels responsables i no es comptarà amb la responsabilitat solidària d'una assegurança efectiva i ràpida ni amb l'assumpció responsable i subsidiària de l'autonomia ni de l'estat, els quals, en canvi, sí que són els responsables de l'atorgament de les llicències i, per tant, garants de la seguretat.

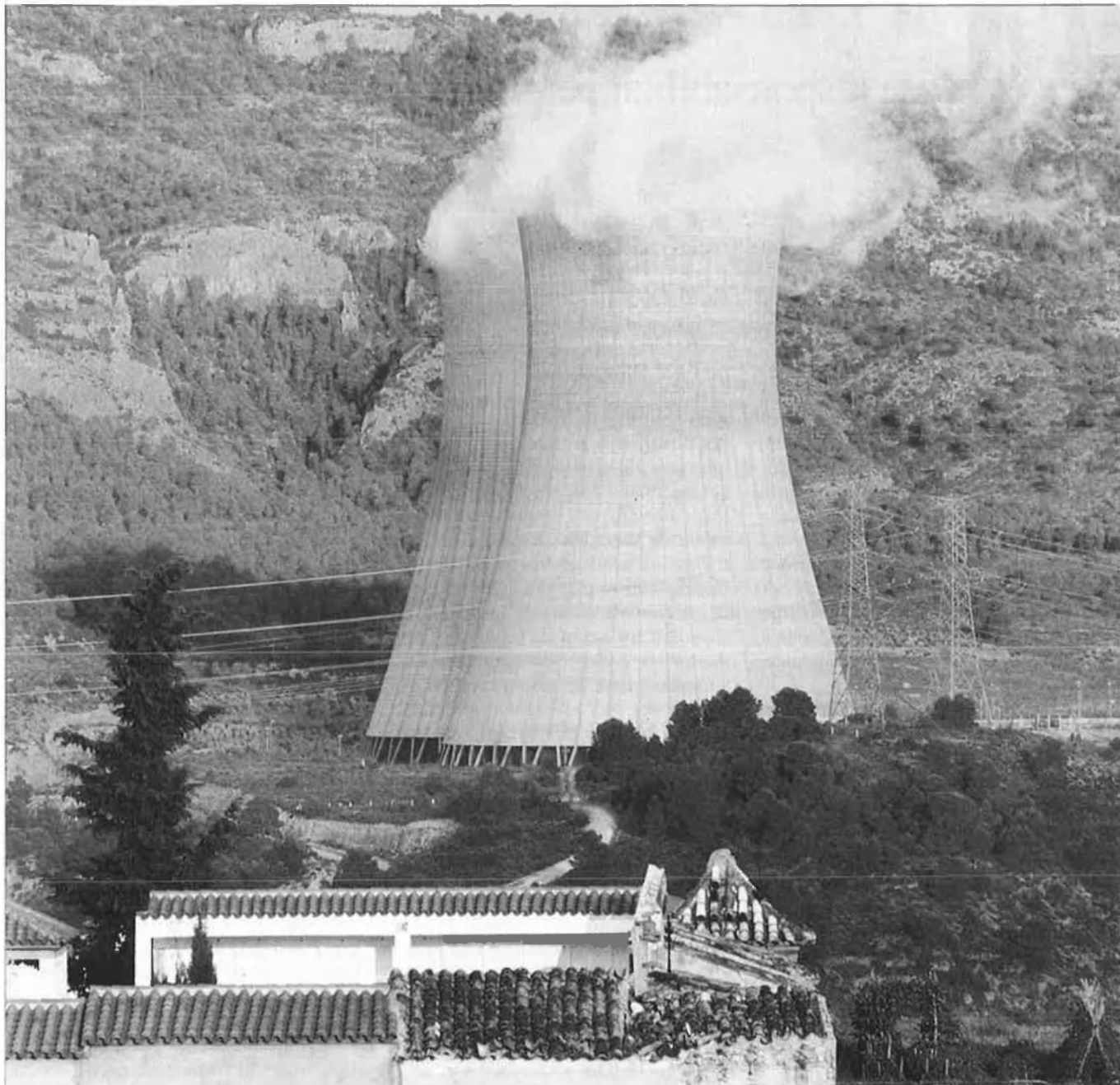
D'aquí aquest pas de la informació desatessa pels ens a l'opinió pública. No hi ha ni n'hi haurà prou que uns funcionaris més o menys rellevants donin per bones les mesures de seguretat en instal·lacions atòmiques. Si la seguretat tècnica es considera que és fiable al cent per cent, aleshores que les companyies explotadores garantei-

xin a tots els ciutadans el rescabament ràpid i total de danys, en cas de ser afectats per l'improbable sinistre. I que les explotadores depositin en els municipis a disposició dels ciutadans, i en les corporacions superiors d'acord a la seva autoritat, còpies de les pòlisses d'assegurances de responsabilitat absoluta, o sigui objectiva, que quedin acceptades per les multinacionals d'assegurances de solvència suficient, amb assumpció solidària pels estats on es permeti l'explotació nuclear, sigui energètica o del rang que sigui, i amb cobertura protectora com a mínim de la Comunitat Econòmica Europea a les nostres latituds. Només amb compliment d'aquesta condició primària, es podrà pensar a atorgar o renovar llicències per a posar en marxa equipaments nuclears.

En aquests punts, seguint els criteris exposats per la professora Dra. Graciela Amábile Cibilis, de l'Argentina, gran estudiosa del tema, s'ha de tenir en compte, al mateix temps que cal reparar els danys directes i els indirectes i retardats, preveure els danys genètics, que són transcendents i donen lloc a síndromes que se'ns volen desdibuixar i, atesa la magnitud dels possibles danys, propulsar la creació d'un Fons de Reserva Internacional. Fet això, ¿pot parlar-se d'autoritzar centrals nuclears!.

TÒXICS AL SOL: ARA UNA UTOPIA

Curiosament, quan ja portem acumulats a la Terra bilions de tones de residus nocius, entre els quals els nuclears, surten veus que pontifiquen la solució d'enviar les deixalles al Sol, veus que no vam oir quan ja fa molts anys pregonàrem que no s'explotessin centrals nuclears ni indiscriminadament

Central nuclear de Cofrents (la Vall de Cofrents)

HAFA GIL

radioisòtops mèdics, si no es formalitzava immediatament la remesa dels seus residus al Sol, l'únic forn capaç de reduir-los i de desintegrar-los per sempre més.

Reconeixent que aquesta idea és l'única acceptable, hem de dir que abans s'hauria de detenir d'una manera absoluta l'acumulació diària d'altres deixalles més d'aquests tipus, i no podem deixar de sospitar que si ara s'alcen veus, ho fan perquè contemporitzen amb polítics de països estrets —i hi compto el nostre— que continuaran autoritzant indústries nocives i perilloses

i no actuaran com han de fer-ho per a detenir el funcionament de les centrals nuclears que ja s'ha vist que compten amb risc de massa preu i no cobert. I així aniran acudint a casa nostra empreses que saben que a la seva no s'hi podrien instal·lar. I es considerarà èxit polític.

Per als il·lusos, unes conclusions. Al Sol només podem enviar coets. Un coet, per cada 100 quilograms del seu propi combustible, difícilment en col·loca un de pes a l'espai. Cada coet hi situarà, sent generosos en el càlcul, cent tones. La impulsió necessita

10.000 tones de combustible. Per a un milió de tones de deixalles (cosa insignificant), necessitarem 10.000 coets i cent milions de tones de combustible (hidrogen i oxigen). Per tant, més val utilitzar aquest combustible com a energia neta i oblidar-se d'utopies. Altrament l'enviament dels coets, el farien pagar a tot el poble en compte de pagar-lo els responsables, com el cànon de depuració d'aigües. Per tant, ¿no ens deixem ensarronar ni fem cas de promeses de mals pagadors!. Inventarien nous negocis al seu profit.

Sebastià Estradé